

Емануїл Сведенборг

**ДУХОВНИЙ ЗМІСТ
СВЯТОГО ПИСАННЯ**

@Степан Крета. Переклад з російської мови

Передмова до англійського видання

Фрагменти з „Небесних Тайн”, відібрані для даної книги, стосуються двох аспектів внутрішнього змісту Святого Письма.

По – перше, вони показують, що в Писаннях внутрішній, глибинний зміст, який відноситься до буквального змісту так, як розум до тіла. В світлі цього глибинного змісту вони вчать законів життя і засобам розуміння людиною Божественних Істин.

По – друге, завдяки своїм властивостям виявляти істину і повідомляти про неї, Писання служать єднанню неба і землі. Коли людина читає Слово на землі, завдяки вказаним властивостям останнього зміст Божественного откровення розуміється на небесах духами і ангелами згідно стану кожного.

Ці дві властивості Слова – наставляння і з’єднання – відокремлені, але і взаємно пов’язані. Сповідуючі якості Писання зручніше розуміти, коли вже відома загальна структура Слова Божого. По тій причині фрагменти (1767 – 1885), стосуються „Вираження глибинного змісту”, розміщені після уривків, які відносяться до більш формальних питань вчення, а також природи і структури Слова Божого.

Текст книжки являє собою заново виконаний мною переклад з латині. Я приношу гарячу подяку моему консультанту, п. Д. Г. Хартлі за її доброзичливу критику і компетентні поради, які дуже допомогли мені в моїй роботі
Дербі, 1973р.

Джордж Т.Хілл

В Священному Писанні є духовний зміст

1 Не всі можуть повірити в то, що в Святому Письмі є глибинний зміст, якого ніяк не видно в буквальному змісті слів, бо цей глибинний зміст такий же далекий від буквального значення слів, як небо від землі. Можна сказати також, що буквальний зміст відноситься до духовного, як тіло до душі. Поки людина володіє тілом і думає, виходячи із тілесного життя, вона має настільки темну уяву про душу, що, якби властивості душі були виявлені їй, вона навряд чи змогла б пізнати їх. Такий же стан справ і з неявною істиною Писання. В своїй глибині та істина є душа, або її життя. Як духовне буття, воно відноситься тільки до Господа, Його Царства, Церкви і всьому наявному в Його Царстві і Церкві з людьми. Коли є розуміння тих речей, Писання постає Словом Божим, бо у всьому тому перебуває життя. Це було дано мені знати воістину. Ніякі ж ідеї, які стосуються тіла і світу цього, не можуть досягти ангелів; всі ці ідеї, які ідуть від людей, відкидаються геть на самому порозі Царства Небесного.

Це можна бачити виразно із багатьох місць Святого Письма, які здаються незрозумілими в світлі буквального змісту і не могли би бути зрозумілі в якості Слова Божого, якби не володіли душою і життям. Таким чином вони не здавались би божественними тому, хто з дитинства не був привчений вважати Писання боговдохновенними і тому священними. Наприклад, хто зможе, керуючись тільки буквальним змістом, зрозуміти, про що говориться в словах Якова, з якими той звертається перед смертю до своїх дітей? „Дан буде змієм на дорозі, аспідом на шляху, що ранив ногу коня, так що вершник Його впаде назад”. (Буття 49:16). „Гад, -- натовп буде тіснити його, але він відтіснить його по п'ятах”. (Буття 49:6). „Нефталім – сарна струнка; він говорить прекрасні вирази”. (Буття 49:21). „Він прив'язує до виноградної лози ослака свого і до лози кращого винограду сина ослиці своєї; миє в вині одягу свою і в крові грон одяг свій. Блискучі очі Його від вина і білі зуби його від молока.” (Буття 11:12).

Дещо подібне можна зустріти і в багатьох інших місцях Святого Письма. Істинне значення тих місць проявляється лише в світлі їх внутрішнього змісту, який дозволяє побачити, що всі речі в світі, загальні і часткові, складають деяку прекрасну єдність. Теж стосується і слів Господа в Євангелії від Матвія, де говориться про грядущий кінець віку: „Сонце затьмиться, і місяць не дасть свого світла, і зорі попадають з неба, і сили небесні порушаться; і тоді з'явиться знак Сина Людського на небі; і тоді заплачуть всі племена земні ...” (Матвія 24:29,30). Тут зовсім не мається на увазі, що сонце і місяць потемніють, зірки спадуть з неба, а племена заплачуть. Мова іде про згасання благодіяння і віри, які в своєму внутрішньому змісті є сонце і місяць, а також про знання добра і зла, яке відповідає зіркам і тому зветься тут силою небесною. Ці останні, таким чином, ослабнуть і розсіються, і таким же чином і діла віри, які вказані земними племенами. Із цього прикладу можна бачити, що таке внутрішній зміст Писання і який далекий він від буквального змісту слів. Але все ж таки буквальний зміст виражає істину і представляє вияв істин, в яких перебуває людина, коли не живе в світлі Істин.

2 Властивості глибинного змісту Слова і то, яким він бачиться ангелам в той час, коли його читає людина, можна вияснити ще краще на основі цієї глави (Буття 18). Буквальний зміст повідомляє нам лише про те, що Єгова явився до Авраама в образі трьох людей і що Сара, Авраам і його слуга принесли їм гостинці, а саме: коржі із кращої муки, теля а також масло і молоко. Все це хоч і дійсно відбувалося в історії, сприймалось інакше ангелами, які наділені здатністю розуміти то, що явлено або позначено в світі, зовсім іншим чином, ніж це вказано в буквальному змісті... Замість подій історичних вони бачать то, як Господь сприймається

людиною і сполучається з нею в стані, який передує повному єднанню Його Божественної Суті з людським і людського з Божественним. Господь також говорить про цей стан: „Бога не бачив ніхто ніколи; Однороджений Син, що в лоні Отця, Він виявив”. (Івана1:18) А під різними видами їжі тут ангели розуміють справді різні види небесного і духовного блага. Далше ж, коли говориться про сина, якого Сара зачне в своєму лоні у наступному році, вони розуміють лише то, що людський розум Господа стане Божественним. На кінець, розмова між Авраамом і Єговою про загибель Содому і Гомори вони сприймають як заступництво Господа за людей. В числах же п’ятдесят, сорок п’ять, тридцять, двадцять і десять вони бачать заступництво Господа за тих, хто поєднав в собі істини і благо, і тих, хто міг набути блага через спокуси і боротьбу з ними або як небудь інакше. Такий же стан справ і у всіх інших частинах Святого Письма, , як можна бачити особливо ясно із пояснень окремих слів, де показано, що подібні значення властиві як історичним, так і пророчим частинам Слова. То , що в Слові всюди присутній внутрішній зміст, який відноситься виключно до Господа, Його Царства на небесах і Його Церкви на землі і до кожної окремої людини в її справах любові і віри, можна бачити із слів Старого Завіту, які цитують євангелісти, наприклад Матвій: „Сказав Господь Господові моему: сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм”. (Матвій 22:44). Із буквального змісту даної фрази, яка міститься в Псалмах, абсолютно не видно, що мова тут іде про Господа, і тим не менше Він Сам вчить, що тут говориться тільки про Нього. І ще: „І ти Вифлеєм, земля Юдина, не менший нічим між осадами Юдиними, бо з тебе вийде Вождь, який буде пасти народ Мій Ізраїльський”. (Матвія 2:6) Ті, хто подібно євреям, сприймають тільки буквальный зміст тих слів, дійсно можуть взнати, що Господь буде народжений в Вифлеємі. Але оскільки вони чекають, що їх вождь і цар поведе їх в землю Ханаанську, вони пояснюють ці слова відповідно до його буквального змісту. Країну Юдейську вони розуміють як землю Ханаанську, Ізраїль – як Ізраїль, хоч вони і не знають де знаходиться Ізраїль, а вождь означає тут Месію. Але ж під Юдеєю і Ізраїлем розуміється тут дещо інше, а саме – що Юдея є небесне, Ізраїль – духовне, як на небесах так і на землі, а вождь є Господь. І в того ж євангеліста: „Чути голос в Рамі, плач і ридання та голосіння велике, Рахіль плаче за дітьми своїми, і не дається розважити себе, бо нема їх”. (Матвій 2:18)

2 Ті, хто думає виходячи із змісту буквального, не можуть зрозуміти, в чому ж заключається внутрішній зміст, хоч він очевидний із самого Писання. Ось ще один приклад із Євангелія від Матвія: „Із Єгипту покликав Я Сина Мого”. (Матвія 2:15) Пророк, який цитує нижче, проголошує: „Коли Ізраїль був юнаком, Я любив його і із Єгипту покликав сина Мого. Кликали їх, а вони ішли геть від лица їх; ... Я Сам привчав Єфрема ходити”. (Осія11:1-3)

Якби внутрішній зміст не був відомий, ми би не могли подумати, що тут говориться про Якова, його вихід із Єгипту і повернення його нащадків, а також то, що під іменем Єфрема розуміється відповідне плем’я, як про це говориться в Слові. Все ж із Євангелії ясно, що все згадане вище відноситься до Господа і може бути зрозуміле тільки при світлі глибинного змісту.

3 Питання про глибинний зміст вже неодноразово порушувалось в цій книжці; але я беру на себе відповідальність вважати, що не багато людей повірять в його наявність на кожній сторінці Слова, притому не тільки в Книгах Пророків, а і в історичних частинах. Значно легше вірити, що глибинний зміст таїться лише в розділах з пророцтвами і откровеннями, так як вони позбавлені послідовного сюжету і повні незвичних зворотів мови, які якраз припускають наявність такого змісту. А то, що це відноситься до історичних частин Біблії, побачити непросто ще і тому, що раніше про це ніхто не думав, а також тому, що історичні повідомлення настільки інтересні самі по собі, що не дають можливості задуматися над тим, що в них повідомляється про щось більш глибинне, ніж то, що може бути доступно поверхневому погляду.

Однак кожен може прийти до висновку, що навіть в історичних розділах Слова є дещо небесне і божественне, що не лежить на поверхні. По-перше тому, що Слово було з небес послано Господом людству, і, отже в своєму витoku воно зовсім не подібне на його

зовнішню, земну форму. Детальніше про характер глибинного змісту буде сказано нижче. Він настільки відмінний від змісту буквального, що людина, яка вважає матеріальний світ єдиним буттям, не може не тільки осягнути, а навіть запідозрити наявність такого змісту.

По-другу, оскільки Слово Божественне, воно було створене не тільки для людей, а і для ангелів, і може бути прочитано як на землі, так і на небесах. Таким чином, Слово поєднує небо і землю. Це єднання здійснюється через Церкву, і, істинно через Слово, як воно втілено в Церкві. Ось чому Слово головним чином відрізняється від всіх інших книг. Що стосується історичних його розділів, то кожен глибоко мислячий читач навряд чи погодиться з тим, що вони являються витвором божественного натхнення до тих пір, поки не побачить таємного змісту під покровом буквального. Що можна сказати про жадливі поступки дочок Лота? (Буття 19:30-38). Або про дії Яківа, якій „взяв свіжих прутів і вирізав на них білі полоси, знявши шкіру до білизни”?

Багато іншого в книжках Мойсея, Ісуса Навина, Суддів, Самуїла і Царств не мало би особливого значення, якби не таїло в собі глибинного змісту. Без нього вони були би звичайними історичними повістями, написаними з одною метою зробити враження на читача. Вченим людям невідомо, що божественне і небесне присутні в історичних фактах Слова. Вони без лишніх роздумів можуть сказати собі, що Слово зовсім не володіє святістю, якщо не вважати того, що їм з дитинства привито відоме поклоніння перед Словом Божим. Але не людське виховання робить Слово священним, а то, що Слово містить в собі глибинний зміст, поєднує небо і землю. Тобто розуміння ангелів і людей, і то робить можливим єднання Господа і людей.

4 Слово відрізняється від інших книг тим, що в ньому не тільки всі імена означають певні поняття, а і кожна фраза зберігає в собі духовний зміст, і, отже вказує на деяке небесне значення слів, відмінне від значення земного. І це відноситься як до пророчих так і історичних частин Слова.

Коли імена і вирази Слова трактуються в світі небесного змісту, відповідно до їх постійного значення в Слові, тоді нам відкривається їх глибинний зміст, а саме Слово для ангелів. Цей подвійний зміст Слова співставляється з відношеннями душі і тіла: буквальний зміст відповідає тілу, а глибинний – душі. І подібно тому, як тіло отримує життя через душу, буквальний зміст отримує життя через зміст скритий. Любов Господа проникає через духовний зміст в зміст буквальний відповідно готовності читача сприйняти її. Життя Господа перетікає із духовного змісту в зміст буквальний в відповідності з бажанням читаючого Слово. Так для нас стає очевидним, що Слово священне, хоч воно і не здається таким для тих, хто живе світськими поняттями.

Такий закон життя

5 Старий заповіт перше носив назву Закон і Пророки. Під законом розумілись всі історичні розділи, а саме: Мойсееве Пятикнижжя, книги Ісуса Навина, Суддів, Самуїла і Царств. Під Пророками розумілись всі пророчі розділи – книги Ісаї, Єремії, Іезекіїля, Даниїла, Осії, Йоїла, Амоса, Авдія, Йони, Міхея, Наума, Авакума, Софонії, Огія, Захарії, Малахії, а також Псалми Давида. Історичні розділи Слова також носять назву Мойсеевих книг, так що замість назви „Закон і Пророки”, їх частіше називають „Мойсей і Пророки”.

6 Все сказане в історичних розділах Слова, за винятком перших глав Буття, володіє історичною достовірністю. Не дивлячись на історичну достовірність, ці розділи не позбавлені духовного змісту. І тому вони, подібно до пророчих розділів, розкривають істину про Господа, небеса, Церкву і про все, що має відношення до тих понять. Всі історичні події являють собою деякий образ, або символ, а слова, вибрані для їх описання мають глибокий зміст. То, що історичні події несуть в собі скритий духовний зміст, видно із сказаного про

Авраама, Ісака, Якова і його синах, Єгипті, усамітнення в пустині, землю Ханаанську і про багато іншого.

То, що слова, використані для описання історичних подій, таять в собі скритий зміст, видно із сказаного вище, бо кожна назва або ім'я має ще і особливе значення, а саме: Єгипет означає знання, Асур – розумність, Єфрем – розумоосяжне, Тір – внутрішнє розуміння, Сіон – небесну Церкву, Єрусалим – духовну Церкву ітак далі. Крім імен, деякі інші слова також являються символами. Наприклад, „цар” означає істину. „священик” – благо. Такі слова, як царство, місто, дім, нація, народ і сад, виноградна лоза, оливки, золото, срібло, мідь, залізо, птахи, звірі, хліб, вино, масло, ранок, день, світло також несуть своє символічне навантаження. Все сказане вище характерне як для історичних, так і для пророчих розділів Слова недивлячись на те, що вони були написані різними людьми в різний час. Ця послідовність змісту в символіці і образності на протязі всього Слова говорить про те, що воно прийшло до нас з небес. Із сказаного вище можна зробити висновок, що Слово має духовний зміст. Це також очевидно із того, що в Священному Письмі не було би згадок про таких незначних в історії осіб, як Авраам, Ісак, і Яків і їх нащадки, якби вони не представляли собою символи речей і подій, які відносяться до буття Божого. Останнє і складає головний предмет Слова.

7 Пророчі розділи містять багато описів речей і подій Царства Божого – як, наприклад, в книзі пророка Ісаї: „Тому заплаче Моав над Моавом,-- всі будуть голосити; стогніть по твердині Кірхарешету: вони повністю розвалені. Поля Єсевонські збідніли, також і виноградник Севамський; властители народів знищили найкращі виноградниці його, які досягали до Іязера, стелилися по пустині; побіги їх розширилися, переходили за море. Тому і я буду плакати про лозу Севамську плачем Іязера, буду обливати тебе сльозами моїми, Єсевон і Єлеала; бо в час збирання винограду твого і в час жатви твоєї нема більше шумної радості” (Ісаї 16:7-9). І Єремії: „Чути волання від Оронаїма, спустошення і розруха велика. Знищений Моав; крик підняли діти його. На сходженні в Лухіт плач за плачем піднімається; а на спуску з Оронаїма противник чує стогін про розорення. ... І суд прийшов на рівнини, на Халон і на Іаацу, і на Мофаф, і на Дівон, і на Нево, і на Бет-Маон, і на Керіоф, і на Восор, і на всі міста землі Моавітської, дальні і ближні”. (Єремія, 48:3-5,21-24) Такі пророчі фрагменти Слова в багатьох його книгах. Вони були би повністю без змісту, якби не скривали в собі скритий зміст, бо Писання, будучи боговдохновенним, повинно бути проникнуте істиною Царства Божого, в яке суджено ввійти людині.

8 Що стосується десяти заповідей і інших завітів із законів і пророків, то вони можуть бути пояснені як в духовному, так так і в буквальному змісті, і в обох якостях можуть бути корисні людям. Буквальний зміст Слова призначався для людей, які не могли зрозуміти змісту духовного, а духовний зміст – для ангелів, які не мають ніякого інтересу до зовнішніх речей.

Якби Десять заповідей не несли в собі духовного змісту, вони би не були дані людству в супроводі таких великих чудес на горі Сінай. Зміст заповідей – пошана батьків, заборона крадіжок, вбивства і перелюбодіяння, були вже відомі людям далеко за межами Ізраїля і входили в число їх власних законів. Ізраїльтяни як народ існували до появи Слова і повинні були би вірити в дієвість тих законів і без чудес на горі Сінай. Але так як ці заповіді існують в двох вимірах – внутрішньому, духовному, і зовнішньому, де зовнішнє являється оболочкою і злипом буття внутрішнього, то вони були проголошені на горі Сінай. Але так як ці заповіді існують в двох вимірах – внутрішньому, духовному, і зовнішньому, де зовнішнє являється оболочкою і злипом буття внутрішнього, то вони були проголошені на горі Сінай з великим чудом. Духовний зміст заповідей перебуває на небесах, а зовнішній – на землі. Наприклад коли говорять, що ті, хто шанує батька і матір, помножать свої дні на землі, ангели на небесах під „батьком і матір’ю” розуміють Господа, а замість „землі” уявляють Царство Боже, яким вічно будуть володіти всі, хто служить Господу в любові і вірі. Але люди на землі думають, що буквальне значення слів „батько і мати” є їх єдиний зміст, „земля” означає землю Ханаанську, а „помноження днів” – довге життя на землі. Коли

говориться „Не кради”, ангели на небесах розуміють, що вони не повинні нічого віднімати від Господа і вважати Його добродійство своїм власним. Люди ж сприймають заповіт в буквальному змісті, а саме: що вони не повинні красти. То, що заповіді істинні одночасно в двох змістах, зовсім очевидно. І ще: коли говориться „Не вбивай”, ангели на небесах розуміють, що вони не повинні тримати зла проти будь-кого і не повинні вбивати в будь-кому благо і істину; люди ж на землі розуміють свою заповідь таким чином, що вони не повинні вбивати своїх ближніх. Все сказане вище відноситься до інших заповідей.

Вершник на білому коні

9 В Об’явленні Івана духовний зміст Слова описаний так: „І побачив я відкрите небо, і от кінь білий, а той, що на ньому сидить зветься Вірний і Правдивий, і Він праведно судить і воює. Очі Його – немов полум’я огняне, а на голові Його – багато вінців. Він ім’я мав написане, якого не знає ніхто, тільки Він Сам. І зодягнений був Він у шату забарвлену кров’ю. А Йому на ім’я „Слово Боже”. А війська небесні, зодягнені в білий та чистий віссон ...На одежі і на бедрі Його написано ім’я: „Цар над царями, і Господь над панами”. (Об’яв. 19:11 –14,16)

Без знання духовного змісту ці вирази зрозуміти неможливо. Очевидно, що тут кожен вираз символічний: відкриті небеса, білий кінь, сидячий на коні Вірний і Істинний, Який праведно судить і воює, Його вогняні очі, діадеми на Його голові, написане ім’я, якого ніхто не знає, забарвлена кров’ю одежа, небесні війська, які слідували за Ним на білих скакунах, їх білі і чисті одежі, ім’я, написане на Його одежі і бедрі. Всі ці слова (образи) говорять, що Він є Слово і Слово є Господь. Сказано: „Ім’я Йому Слово Боже” і далі: „На одежі і на бедрі Його написано ім’я – Цар над Царями і Господь над панами”.

Із пояснення тих символів можна бачити, що тут іде мова про духовний зміст Слова. Так „відкрите небо” означає, що священний зміст видно тільки на небесах і тим, кому небеса відкриті, тобто віруючим в Господа і тим, що Його люблять. Білий кінь символізує розуміння духовного змісту Слова. Це зачення образу білого коня пояснюється розміщенням далі рядком символів. То, що Сидячий на коні, є Слово і то, що Слово є Господь, також не є загадкою. Оскільки Він зветься вірним і праведно судячим і оскільки Він називається істинним і праведно воюючим. Бо Господь є сама справедливість.

„Очі як полум’я вогнене” означає Божественну Істину, що виходить із Божественного Блага любові самого Господа. Багато діадем на голові символізують все, що стосується віри; написане ім’я, якого ніхто не знав, означає, що духовний зміст видно лише Йому і тому, кому Він його відкриває. Забарвлені кров’ю одежі символізують буквальный зміст Слова. Небесне військо, яке слідувало за Ним на білих скакунах, символізує тих, хто розуміє духовний зміст Слова. Білі і чисті одежі означають любов і віру. Ім’я, написане на одежі і бедрі, є символ істини і блага.

Із вище сказаного слідує, що духовний зміст Слова буде відкритий в останній час, про що детально розповідається в піснях 17-21 тієї ж глави.

10 Пояснення білого коня як розуміння Слова Божого виходить з того, що кінь означає тут розумоосязні предмети.

Кінь і вершник часто згадуються в пророчих розділах Слова, але то, що кінь символізує мудрість, а вершник – володіючого розумом, до цього часу не було відомо. В пророцтві Якова, а потім Ізраїля, про Дана говориться: „Дан буде змієм на дорозі, аспідом на шляху, що ранив ногу коня, так що вершник його впаде назад. На допомогу твою надіюся Господи!”. (Буття 49:17,18) Змії є той, хто судить про Божественні тайни виходячи із чуттєвого сприйняття і науки, дорога і шлях означають істину, нога – нижчий стан природного буття, кінь – розуміння Слова, вершник – наставника. В світі тих значень зміст пророцтва зрозуміти не трудно. Хто судить про істину віри по даних почуттів або наукового знання перебуває в

полоні нижчих природних стихій і в дійсності не має віри. От це і є „падіння назад”, і тому тут додано: „На допомогу твою надіюсь, Господи !”

В Осії: „Відними всяке беззаконня і прийми як благо, і ми принесем жертву вуст наших. Асур не буде вже спасати нас; не станемо сідати на коня і не будемо більше говорити творінню рук наших: боги наші (Осія 14:3,4).

Асур означає розумність, а кінь – людський розум. Подібне пояснення підходить і до символів, які зустрічаються в багатьох інших главах.

11 Розуміння коня як мудрості визначається його образом в потусторонньому світі. Коні і вершники часто являються в різних видах в духовному світі. Де вони означають саме розумну засаду. Оскільки кінь означає розумність, при згадці про коней в Слові духи і ангели, які перебувають з людьми, тутже усвідомлюють, що мова іде про розум. Коні, які сяють подібно вогню, являються вибраним духам інших сфер, коли ті духи набувши мудрості підносяться на небеса. Мені також було дано бачити їх в момент піднесення. Із всього того мені стало ясно, яке істинне значення колісниць і вогнених коней, побачених Єлісеєм під час піднесення Іллі на небеса. Також стають зрозумілими слова, сказані по смерті Єлісея Іоасом, царем Ізраїля: „Отець мій! Отець мій! Колісниця Ізраїля і кіннота його!” (2 Царств13:14). Ілля і Єлісей означають присутність Господа в Слові. Про це милістю Божою буде сказано в іншому місті, про те ж повідомляє той факт, що вчення про любов і благолюбя в Слові символізується вогняною колісницею. А віра – вогненними конями. Сама ж віра відповідає розумінню Слова в світлі його духовного змісту.

То, що колісниця і коні являються на небесах ангелам і духам, очевидно не тільки з того, що вони були доступні зору пророків (наприклад: Захарія 1:8-10; 6:1-7 і др.), а також із розповіді про слугу Єлісея (4 Царств:6:17).

В тих оселях духовного світу, де знаходяться розумні мудрі духи, колісниця і коні являються постійно, бо колісниця і коні символізують всі предмети, які відносяться до розуму і мудрості.

Воскресли від смерті до життя іншого бачать перед собою юнака, який сидить на коні, а потім спішується. Це видіння означає, що вони будуть пізнавати блага і істини, щоб вони могли піднятися на небеса. Вказане значення колісниць і коней було добре відоме Давній Церкві, про що можна взнати із книги Йова. Яка була книжкою давньої Церкви (Йов 39: 17-19), де ми читаємо: „Тому що Бог не дав йому мудрості і не дав йому розуміння; а коли підніметься на висоту, посьміюється коню і вершнику його”.

Від давньої Церкви значення коня як розумуння, або мудрості, перейшло до багатьох мудрих людей інших земель, навіть до Греції. Тому коли давні греки говорили про сонце як втілення любові, вони уявляли собі бога мудрості, який править колісницею, запряженою чотирма вогненними конями. Вони поміщали в ту колісницю бога мудрості. Коли ж вони описували бога морів, то оскільки море також символізує знання взагалі, вони зображали коней в якості його обовязкових атрибутів. Говорячи про народження наук із розуму, вони зображали літаючого коня, який ударом свого копита добував із землі фонтан, а в цьому фонтані перебувають юні діви, які символізують науки. Образ Троянського коня означав не що інше, як хитромудрий план руйнування фортеці. Ще в наші дні, коли говорять про мудрість і розуміння, по давній традиції часто посилаються на образ крилатого коня – Пегаса, а науку зображають в образі фонтану. Але мало кому відомо, що в містичному змісті кінь означає розуміння, а фонтан – істини і що ці символи дійшли до нас із давньої Церкви.

12 Із всього вищесказаного можна зробити висновок, що образи і символи Слова походять від образів і символів потустороннього світу. Вони були відкриті блаженним людям давньої Церкви, які, навіть живучи на землі, перебували в товаристві ангелів і духів. Зміст тих образів перейшов до їх потомків і в кінці кінців до тих, хто тільки догадувався про особливе значення тих образів. Але оскільки вони існували з давніх часів і використовувалися в богослужінні, їх берегли і вважали священними. Крім певних значень образи Слова вказують також на відомі відповідності, завдяки яким здійснюється посередництво між духовним і матеріальним світами, і виконують неоднакові функції в різних світах. Наприклад, серце

означає прихильність до блага, очі – розуміння, вуха – слухняність, руки – владу і так далі. В духовному світі всі ті предмети означають не стільки предмети, скільки відношення, в тому числі відношення природних речей до речей духовних. Таким чином, Слово до останньої його букви вказує на істини духовні і небесні.

Тому Слово настільки проникнуто божественним вдихненням, що коли його читають на землі, духи і ангели тут же сприймають його духовно, відповідно відомим їм представленням і відповідностям. Але це знання символічних відповідностей, так поширене серед давніх людей після потопу яке робило можливим єднання їх думок з думками ангелів і духів, в наші дні забуто і притому забуто до такої степені, що ніхто вже і не вірить в його існування, а якщо і вірить, то вважає незрозумілим і не корисним. І все це тому, що в наш час люди погрузли в світському і служать матеріальним речам, так що одна тільки згадка про духовне і небесне викликає в них неприязнь і навіть ненависть. Що ж буде з такими людьми після смерті, де немає нічого матеріального, а є тільки духовне і небесне, що воістину і складає життя на небесах.

Доля Слова в історії

13 В Євангелії від Івана сказано: „Спочатку було Слово, і Слово було в Бога, і Слово було Бог. Воно в Бога було спочатку. Все через Нього повстало, і без Нього нічого не почало бути. В Ньому було життя, а життя було світлом людей. А світло в темряві світить, і темрява не обгорнула його ... І Слово стало тілом і перебувало з нами, повне благодаті і істини; і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця” Іван 1:1-15;14).

Небагато людей знають що означають ці слова Святого Письма. То, що тут говориться про Бога, можна бачити із кожного слова. Духовний зміст вчить, що Слово повідомляє, як Господь проявився в Боголюдині, бо сказано: „І Слово стало тілом і перебувало з нами ... і ми бачили славу Його”. А так як під Словом розуміється Богочоловік, то Слово означає тут і всі істини, про Нього і які від Нього виходять в Його Царстві на небесах і в Церкві на землі. Тому сказано: „ В Ньому було життя, а життя було світлом людей, і світло в темноті світить...” Оскільки під Словом розуміється істина, то, отже, Слово означає і все откровення і Писання в цілому.

14 Що стосується Слова у власному розумінні, то воно існувало завжди, але не в такому вигляді, в якому воно існує сьогодні. Одно Слово існувало до потопу в часи найдавнішої Церкви, а друге – після потопу в давній Церкві, третє було створено Мойсеєм і пророками єврейської Церкви, і, накінець, останнє Слово було складене євангелістами Нової Церкви. Слово існувало завжди, бо воно є засада, посередник між небесами і землею яка розкриває зміст блага і істини, які дарують людям вічне життя в блаженстві. Таким чином, духовний зміст відноситься тільки до Господа, бо всяка істина і благо виходять від Нього.

15 В найдавнішій Церкві, яка була до потопу, Слово Боже існувало не на письмі, а було явлено кожному в откровенню. Так було тому, що люди в ті часи були відкриті небесам і, відповідно, володіли розумінням блага і істини, подібним тому, яке було в ангелів при них. Слово було написано безпосередньо в їх серцях. Так як ті люди належали небесам і жили в общині ангелів, все, що вони бачили і відчували, вказувало їм на небесне і духовне буття в Царстві Божому. Хоч вони бачили і відчували земні предмети, завдяки їм і через них вони могли думати про речі небесні і духовні. Внаслідок цього вони могли спілкуватися з ангелами. Бо то, що являється духовним і небесним для ангелів, постає світським для людей. Такий перелік всіх образів і значень, які по мірі віддалення людей від ангелів були зібрані тими, про яких говорив Єнох, і збережені для нащадків. От що означають слова: „Єнох ходив з Богом. Но Бог більше не брав його до себе”.

16 Слово давньої Церкви, яке виникло після потопу, було дароване людям іншим способом: люди цієї Церкви, будучи духовними, а не небесними, знали про символи і відповідності, але не розуміли їх істинного змісту. А оскільки мова йшла про божественні речі, символи як і раніше використовувались в богослуженнях, щоб люди могли

спілкуватися з небесами. Бо, як вже було сказано, всі земні речі являються образом і знаком речей небесних. Люди давньої Церкви мали писане Слово Боже, яке складалося з історичних відомостей і пророцтв, подібно Старому Завіту. Але це Слово було втрачено. Його історичні розділи носили назву Книги битв Господніх, а пророчі розділи – Приточники, про що писав Мойсей в числах (22:14,17), де вони (ці книги) цитуються. Історичні частини були написані в пророчому стилі і як правило мали форму історичної повісті, подібно повістям в перших главах книги Буття. Це можна бачити із уривків, які цитує Мойсей в Числах, наприклад: „Тому і сказано в книзі битв Господніх: Вагеб в Суфе і потоки Арнона, і верхівя потоків, яке схиляється до Шебет Ару і і прилягає до границь Моава” (Числа 21:14,15).

Пророчі розділи були написані в стилі, подібному пророцтвам Старого Завіту, про що можна заключити із слів Мойсея: „Тому говорять Приточники: ідіть в Єсевон, хай влаштують і ствердять місто Сігона; бо вогонь вийшов із Єсевона, полу’мя із міста Сігонова, і пожег Ар-Моав і володіючих висотами Арнона. Горе тобі, Моав! Загинув народ Хамоса! Розбіглись сини його, і дочки його стали полонянками Аморрейського царя Сігона; ми вразили їх стрілами; загинув Єсевон до Дівона, ми спустошили їх до Нофи, яка поблизу Медеви” (Числа 21:27-30).

То, що вищенаведені пророцтва вказують на небесні тайни, подібно пророцтвам Старого Завіту, не має ніякого сумніву не тільки тому, що вони були написані Мойсеєм і виражають події того часу, а також і тому, що вони включені в пророцтва Єремії, на основі яких в світлі сказаного вище про духовний зміст можна заключити, що небесних тайн стільки ж, скільки і слів. Ось ще один приклад із пророцтва Єремії: „Вогонь вийшов із Єсевона і полу’мя із середовища Сігона, і пожег бік Моава і тімя синів бунтівних, Горе тобі Моав! Загину народ Хамоса. Бо сини твої взяті в полон, і дочка твої – в полонення” (Єремія 48:45,46).

Таким чином, стає зрозуміло, що в Слові є духовний зміст.

17 Із пророцтв Валаама, які прийшли із Сирії, також можна бачити, що були пророцтва, духовний зміст яких відноситься до Господа і Його Царства. Мойсей згадує Валаама в Числах (23:7,8,10 і 18-25; 24:3-10, 15-25). Ці повідомлення по стилю подібні з іншими повідомленнями в Слові і з усією очевидністю заповідають прихід Господа в слідуєчих словах: „Бачу Його, але сьогодні ще ні; бачу Його, але не близько. Сходить зірка від Якова, і постає жезл від Ізраїля, і разить князів Моава і знищує всіх синів Сифових” (Числа 24:17). Всі ці пророчі вирази називаються Приточники, бо Слово єдино, що видно із Чисел(23:7,18 і 24:3,15, 20).

18 Слідуючим по часу було Слово єврейської Церкви. Воно також створювалося з допомогою символів і відповідностей, з тим, щоб в ньому був присутній духовний зміст, доступний розумінню на небесах і з допомогою Слова було можливе єднання з небесами, а Царство Боже на небі могло поєднуватися з Царством Божим на землі. Якби все, що міститься в Писанні, і слова що виражають його дійсний зміст, не мали в собі Божественне буття Господа, а саме, небесне і духовне буття Його Царства, Писання не було би Словом Божим. А так як писання і є Слово Боже, воно не могло бути написано ніяк інакше. Бо тільки таким шляхом людські слова і діла відповідають небесним речам і поняттям. Тому нехай навіть Слово читає дитина – ангелам на небесах відкривається його божественний зміст.

19 Що стосується Нового Завіту Євангелістів, то так як він був натхненний Господом, все сказане в ньому вказує на божественне буття і тим самим – на небесне буття Його Царства і Церкви, про що вже неодноразово говорилося.

Імена „Месія” і „Христос” в Слові

20 Як видно із всього сказаного вище, найглибші тайни скриті в неявному змісті, про який до цього часу ніхто не мав істинного розуміння. Це також видно із того, що по милості Божій ще буде показано нижче. Про теж саме явним чином повідомляє духовний зміст двох імен нашого Господа Ісуса Христа. Більшість вважає, що ці імена – самі звичайні, людські,

тільки, можливо, більше інших достойні пошани. Вчені люди знають, що ім'я Ісус означає Спаситель, а Христос – Помазанний (Господом). Але ангелам на небесах відомий інший зміст тих імен, бо їм доступне знання речей божественних. Коли людина читаючи Слово, вимовляє „Ісус”, вони чують „Божественне Благо”, а ім'я Христос означає для них Божественну Істину. Коли ж два ім'я промовляються одночасно, ангели уявляють Божественний союз Блага і Істини і Істини і Блага, і отже, все що є божественного в небесному подружжі, тобто на небесах.

21 То, що в світлі внутрішнього змісту „Ісус” означає Божественне Благо, а „Христос” – Божественну Істину, видно із багатьох глав Слова. „Ісус” втілює Божественне Благо, так як це ім'я означає „безпечність”, „спасіння” і „Спаситель” і відповідно, Божественне Благо. Бо спасіння виходить із Божественного Блага Любові і Милосердя Господа і із нашої здатності прийняти їх. „Христос” втілює Божественну Істину, бо це ім'я означає Месію, Вибраного і Царя. То, що Месія, Помазаний і Цар втілює Божественну Істину, буде показано нижче.

22 Такі істини, які бачать ангели в той момент, коли люди вимовляють ім'я Ісуса Христа. І ніяке інше ім'я не приведе людство до спасіння. Такий зміст відомого вислову, який проголошує, що в інших іменах немає спасіння. Цей божественний духовний зміст і є то, що Господь проголосив про своє ім'я, наприклад, в Євангелії від Івана: „Якщо чогось попросите в ім'я Моє, Я то зроблю”. (Іван 14:14) Там же читаємо: „Це ж написано, щоб ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і, віруючи мали життя в ім'я Його”. (Іван 20:30) Ім'я означає єдність всього, чим ми служимо Господу, а саме якість всякого богослужіння і доктрини.

Таким чином, ім'я втілює благо любові і милосердя в союзі з істиною віри, що є само богослужіння і доктрини.

23 То, що Христос є Месія, Помазаний і Цар, видно із сказаного нижче.

24 Перше твердження, а саме, що Христос є Месія, Помазаний і Цар видно із прикладів, приведених нижче. „Він перший знаходить брата свого Сімона і говорить йому: ми знайшли Месію, що значить Христос”. (Іван 1:41) І там же: „Багато хто з народу, почувши ці слова, говорили: Він точно пророк. Другі говорили: це Христос. А інші говорили: хіба із Галилеї Христос прийде? Чи не сказано в Слові, що Христос прийде від насіння давидового і із Вифлеєму, із того міста звідки був Давид?” (Іван 7:40-42) Тут Христос явно постає як Месія, якого чекали. І знову: „Чи не переконались начальники, що він дійсно Христос? Но ми знаєм Його, звідки Він; Христос же коли прийде, ніхто не буде знати, звідки Він”. (Іван 7:26-27) „Христос” значить „Месія”. „Ніхто не буде знати, звідки Він”, бо Він не пізнаний. Там же читаємо: „Тут юдеї обступили Його і говорили Йому; чи довго тобі тримати нас в нерозумінні? Якщо ти Христос, скажи нам відкрито. Ісус відповів їм; Я сказав вам і не вірите”. (Іван 10:24,25) Тут також Христос знову постає як Месія, якого чекали. Там же: „Народ відповідав Йому: ми чули із закону, що Христос перебуває повік”. (Іван 12:34) Христос є Месія. Там же: „Вона говорить Йому: так Господи я вірю, що ти Христос, Син Божий що прийшов в світ” (Іван 11:27) Тут роруміється, що Він є Месія. Євангелія від Луки говорить: „Тоді був в Єрусалимі чоловік, по імені Сімеон ...Йому було сказано Духом Святим, що він не побачить смерті, поки не побачить Христа Господнього” (Лука 2:25-26). Тут також мається на увазі Месія, або Помазаник Єгови. Там же читаємо: „Він же запитав їх: а ви за кого вважаєте Мене? Відповів Петро: за Христа Божого (Лука 9:20).

Так як „Христос” і „Месія” означають одне і те ж, а „Христос” по грецьки означає те ж саме, що „Месія” на івриті, тобто „Помазаник”, то очевидно, що Христос є те ж, що Помазаник, і, отже те ж, що Цар, бо Царі взагалі називалися вибраними, що видно із історичних розділів Слова. Це справедливо і в відношенні пророчих розділів Слова. Наприклад в Псалмах Давида сказано:” Постають царі землі, і князі радяться разом проти Господа і проти Помазаника Його” (Псалми 2:2). І там же: „Сьогодні пізнав я, що Господь спасає помазаника Свого, відповідає йому з святих небес Своїх” (Псалми 19:7). „Господь міць народу Свого і спасаючий захист помазаника Свого (Псалтир 27:8).

В наведених прикладах, а також в багатьох інших параграфах Слова, Помазаник означає Царя. В оригіналі він постає як Месія. Пророцтва Слова повідомляють про Господа в світлі

духовного змісту і свідчать про те, що він є Цар. Це також видно із Нового Завіту, наприклад, Євангелія від Матвія: „ Ісус же став перед правителем. І спитав Його правитель: Ти Цар Юдейський? Ісус сказав йому: ти говориш” (Матвія 27:11). Або ж в Євангелії від Луки: „ Пілат спитав Його: Ти Цар Юдейський? Він сказав йому у відповідь: ти говориш” (Лука 23:3).

І в Євангелії від Івана: „ Взяли пальмове листя, вийшли назустріч Йому і викрикували: осанна! Благословен хто йде в ім'я Господнє, Цар Ізраїлів!” (Івана 12:13). „Нафанаїл відповів Йому: Равві! Ти Син Божий, Ти Цар Ізраїлів” (Іван 1:49).

25 Що стосується інших тверджень, а саме твердження про те, що Месія, Помазаник і Цар є одно і втілюють в собі Божественну Істину, то це можна бачити із багатьох розділів Слова і було неодноразово показано в попередніх поясненнях. Сам Господь вчить цьому в Євангелії від Івана: „Пілат сказав йому: так Ти Цар? Ісус відповів: ти говориш , що Я Цар. Я на то народився і на то прийшов в світ, щоб свідчити про істину; всякий хто від істини слухає голос Мій ” (Іван 18:37).

Із цього прикладу видно, що Господь звется Царем по самій природі Божественної Істини. Царі повинні були прийняти обряд помазання і, відповідно називатися помазаниками тому, що масло, яким здійснювався обряд, символізує благо, а істина, втілена в особі царя, витікає із блага, отже, є істина блага. Таким чином, царственність царів символізувала Господа в Його бутті Божественної Істини, що виходить із Божественного Блага, а саме божественний союз Блага в Істині. Щож стосується священства, то воно символізувало божественний союз Істини в Благі. Перше виражено іменем Христос, друге – іменем Ісус.

26 Таким чином, для нас стає очевидним значення імені „Христрс”, про яке повідомляється в слідуючих словах: „Бережіться щоб хтось не звів вас, бо багато хто прийде під іменем Моїм, і будуть говорити: „я Христос”, і багатьох спокусять... Тоді, якщо хтось скаже вам: от, тут Христос, або там, -- не вірте. Бо постануть лжехристи і лжепророки...” (Матвій 24:4,5,23,24). Тут під лжехристами розуміються небожественні істини, вони ж є обман; а під лжепророками – ті, хто проповідує цей обман. Там же читаємо: „І не називайтесь наставниками, бо один у вас Наставник – Христос” Матвій 23:10). Христос втілює Божественну Істину. Таким чином, стає зрозумілим і значення слова „християнин”, а саме, хто перебуває в істині, що виходить із блага.

27 Із всього сказаного можна бачити, які тайни зберігає в собі Слово. Осягнути ж ті тайни можна, тільки керуючись духовним змістом.

Явлення духовного змісту Духам і ангелам

Священне Писання зберігає в собі божественні істини, які відкриті добрим духам і ангелам.

28 Коли людина, яка любить Слово Боже і живе в благостині, або навіть людина, яка в простоті душевній вірить всьому, що сказано в Слові, і не тримається принципів, які протирічать істині віри в духовному змісті, читає Слово, останнє по волі Господа являється перед ангелами в такій красоті і благодаті і притому в такій невичерпній різновидності властивостей, відповідних стану ангелів в даний момент часу, що вони сприймають все до найменших дрібниць, так ніби це постало перед їхніми очима. Таке життя втілене в Слові Божому, із якого народилося Писання, коли воно було послано з небес. Ось чому Слово Боже здається простим і немистецьким, в той час як воно зберігає в собі духовний і небесний зміст, який відкривається добрим духам і ангелам, коли слово читають люди.

29 Я бачив і чув, що Слово Боже таким чином являється перед добрими духами і ангелами, і мені дозволено розказати про це.

30 Деякий дух явився мені зразу ж після смерті його тіла – це я зрозумів з того, що дух не знав, що він в потусторонньому світі, і все ще думав, що живе на землі. Я зауважив, що він

все ще був прихильний до наукових занять, яким присвячував себе в земному житті. Зовнішньо невидима сила підняла його вверх, що мене здивувало і заставило думати, що він тягнеться до вищого; бо таким людям властиво підніматися на висоту. Може бути, що він уявив собі, що небеса знаходяться на висоті, бо таких також підносить на висоту, щоб вони знали, що небеса розміщені не вгорі, а в самому серці буття. Потім я зауважив, що його понесло до ангелів, які знаходяться спереди і трошки справа, біля першого порогу небес.

Звідки він заговорив зі мною і сказав, що бачив дещо недоступне людському розумінню. Поки він так говорив, я читав першу главу Повторення Закону, де говориться про єврейський народ і людей, посланих відшукати землю Ханаанську. В цей час як я був зайнятий читанням, він сказав мені, що не зрозумів нічого із написаного в буквальному змісті, а зрозумів тільки зміст духовний, і це було так Прекрасно, що ніякими словами неможливо описати. Якщо це можна бачити біля першого порогу небес, якіж чудесні картини можна побачити на самих небесах, і тим більше на небесах ангельських! Деякі духи, які знаходились поряд зі мною, і перед тим ні на мить не вірили в то, що Слово Боже таке прекрасне, розкаялись в своєму невірстві. Вони сказали, що в цей момент повірили в істинність того, що дух чув, бачив і зрозумів про Слово. Але і були такі духи, які були вперті в своєму невірстві в чудесні властивості Слова і стверджували, що все це – пусті видумки. Несподівано вони також піднялися ввись і звідтам стали завіряти мене, що їх попереднє невіря було суцільним блудом і тепер вони переконалися втому, що так саме і була справа, і що вони тепер спіймають все з надзвичайним захопленням, про яке і думати неможливо в земному житті.

Тим часом і інші духи також були вознесені на висоту, і серед них був один знайомий мені ще при його житті, який також говорив, що він настільки вражений величиною Слова в світлі духовного змісту, що не може передати його словами. Потім він з жалем додав, що люди на землі нічого не знають про це. Більше того, він сказав, що зі своєї висоти він здатний розуміти мої думки і почуття. В них йому було зрозуміло більше, ніж можна виразити словами, -- наприклад, такі речі, як причини явищ і божественне натхнення, звідки і від кого вони походять і як ідеї змішуються з земними речами, від яких вони повинні бути відокремлені.

31 Далше я два рази спостерігав, як інші духи були підняті на друге небо ангельських духів. Звідтам вони заговорили зі мною, поки я читав третю главу Повторення Закону від початку до кінця. Вони сказали, що перебувають виключно в духовному змісті Слова. В цей же час вони підтвердили, що все в Слові до останньої деталі наповнено неявним змістом і що імена означають поняття. Таким чином, вони переконалися в істині, в яку раніше не вірили, а саме, що Слово натхненне Господом. Вони навіть хотіли підтвердити це перед остальними духами клятвою; но це не було їм дозволено.

32 Деякі духи сумнівалися відносно того, що в Слові Божому скриті такі дивні речі. Бо духи в потусторонньому світі продовжують перебувати в такому ж невірстві, в якому жили на землі, і це невірство розсіюється тільки по волі Господа і завдяки певному життєвому досвіду. Тому, коли я читав псалми Давида, внутрішній зір їх відкрився, хоч вони і не піднялись на друге небо ангельських духів. В здивуванні вони говорили мені, що ніколи би не повірили в прекрасне, яке їм відкрилося. Цей розділ Слова (псалми) був почутий одночасно багатьма духами, але всі вони зрозуміли його по різному. Одних воно наповнило приємними і радісними відчуттями і, отже, деяким життям відповідно здібності кожного сприйняти його; і це життя було силою, яка проникала в саме серце їх буття. Для деяких ця сила була така могутня, що вони змогли проникнути у внутрішні сфери, все більше наближаючись до Господа відповідно степені своєї відкритості істинам і пов'язаним з ними істинами благом. Але були і духи, які не зрозуміли скритого змісту Слова, і для них воно залишилося тільки мертвою буквою. Так можна зрозуміти, які якості набуває Слово, коли Господь вдихає в нього життя: воно отримує владу проникати в самі сокровенні глибини буття. І чим являється Слово, коли воно не сприймається як боговдохновенне: воно залишається всього лише буквою, позбавленою всяких ознак життя.

33 По милості Божій мені було даровано бачити красоту Слова в його глибинному змісті – не просто коли воно сприймається, як поєднання окремих слів, які належить пояснювати, але в єдності загального і особливого в ньому, що можна назвати баченням небесного раю в перспективі раю земного.

34 Духи, які при життю земного тіла знаходили задоволення в читанні Слова, в другому житті здатні відчувати деяке приємне небесне тепло, яке було дано відчувати і мені. Коли ті, хто знаходив радість в Слові, дали мені відчувати це тепло, останнє було подібне теплу літа, яке спочатку відчувається на губах, а потім розливається по щоках, торкається очей і вух і наповнює груди. Коли ж мені дали відчути це тепло ті, хто знаходив радість в духовному змісті Слова, як вчив Господь, я відчув теплоту ще глибше в своєму тілі: вона розливалась від грудей до підборіддя і опускалася в живіт. Тепло тих, чия радість була самою сильною, було ще більше внутрішнім і приємним, і літнім. Воно паповнювало внутрішні органи від живота до грудей і через ліве плече проникало в руки. Ангели сказали мені, що це все відбувається в дійсності і що спілкування з подібними добрими духами посилює відчуття тепла, хоч самі духи про це не знають, бо перебувають в теплі постійно. Точно дак і немовлята, діти і підлітки не відчувають свого тепла, хоч його в них більше, ніж у дорослих і старших, по тій причині, що самі цілком занурені в нього. Я також відчував тепло тих, хто радів Слову, але не старався зрозуміти його духовний зміст; і воно було присутнє тільки в правій руці.

Злі духи також можуть випромінювати тепло, яке дає облудне відчуття задоволення, передавати його іншим. Але це лише зовнішнє тепло, яке не виходить із глибин буття. Таке тепло породжує гниття і нечистоти, подібно теплу перелюбників і тих, хто прихильний низьким насолодам.

35 Є духи, які і слухати не бажають про внутрішній зміст Слова. Воістину, навіть якщо вони і здатні його зрозуміти, вони всерівно не бажають чути про нього. Такі духи тих, хто вважає працю головною гідністю і, отже, творив добро для себе і для других, бажаючи заслужити пошану і багатство і, відповідно, положення в суспільстві, а не з думкою про Царство Боже. Вони в другому житті більше всіх інших хочуть потрапити на небеса. Але їм це не вдається внаслідок небажання пізнати закладену в них істину і віддати себе благу. Вони пояснюють зміст Слова відповідно своїм фантазіям і роблять з нього любі заключення, які сприяють їх пожадливістям. Ці духи являються в образі старої баби з бритким лицем, білим як сніг, і з потворними рисами. Навпаки, ті, хто приймає і любить внутрішній зміст Слова, мають образ молодої діви в самому розквіті літ в гарних одежах і з небесними прикрасами.

36 Я говорив з деякими духами про Слово і про необхідність відкриття, яке дарується Божественним Провидінням. Бо відкриття змісту Слова є посудина, яка вміщає в собі духовне і небесне. Таким чином воно поєднує небо і землю, які без Слова були би розділені, а рід людський прийшов би до загибелі. Більше того, повинні існувати небесні істини, які могли би наставити людину на правильний шлях, оскільки людина народжена для небесних насолод і після смерті повинна приєднатися до общини небес. Бо істини віри є закони царства, в якому вона буде жити вічно.

37 Це може здатися парадоксальним, а все таки істина така, що ангели в кращій мірі і більшій мірі розуміють Слово, коли його читають хлопчики і дівчатка, ніж коли його читають дорослі, які не мають ні віри ні добродіяння. Мені було сказано, що так відбувається тому, що хлопчики і дівчатка перебувають у взаємній любові і невинності, так що душі їх сприйнятливі до майже небесної ніжності і, отже, в найбільшій мірі чутливі до волі Божої. Але самі діти цього не усвідомлюють, а тільки відчувають особливу радість, властиву тільки їм. Ангели мені сказали, що Слово Господнє – лише неживий текст, але воно оживає в читачу згідно його почуттям і думкам. Потім воно наповнюється життям відповідно добродіяння і невинності читача. І на то є нескінченна різновидість способів.

38 Мені було показано, як багато затаєного всього лише в одній фразі Слова. Робиться ж це через розкриття ідей і думок. Прекрасне в іншому житті інколи здається настільки життєвим,

що ідеї самі набувають зримої форми. Я міг спостерігати, як розкрилися ідеї того, хто прожив життя в милосерді і в взаємній любові і знаходив радість в читанні Слова. Тут же було явлено незліченну кількість образів, які вселяли радість і задоволення, і мені було сказано, що предмети, які появляються таким чином можуть мати ще більш глибокий зміст. Коли ж відкриється цей зміст, задоволення і радість стануть ще сильніші. Такі всі ідеї, властиві ангелам, бо вони відкриваються самим Господом. В присутності духів які при житті сумнівалися в тому, що ідеї думок можуть бути відкриті таким чином, це було показано на прикладі зору. Здібності фізичного зору такі слабкі і обмежені, що крихітні предмети в світі, яких велика кількість, здаються нам темними і безформенними, тоді як тіж предмети, спостережені через мікроскоп, постають прекрасними і складають чудові узорі природи. Ще більш мілкі предмети можна зробити доступними зору з допомогою ще більш потужного мікроскопу. Таким же чином влаштований і внутрішній зір, промені якого є не що інше, як ідеї. Самі ідеї настільки густі, що в світі, воістину нема простору, заповненого більш густо, ніж простір ідей, алеж людському зору це являється зовсім інакше. Все ж по милості Божій про ідеї ще буде сказано нижче.

39 Точно так відбувається з Словом Божим. Всі окремі вирази в ньому утворюють свої власні ідеї, бо вираз є не що інше, як ідея, набувши доступну для розуміння форму. І в тих ідеях міститься таке багатство змісту, що воно не може бути сприйнято людьми, а тільки ангелами, так що ніхто і не повірив би в нього. Коли ці ідеї відкриваються Господом, нашому задоволенню і радості відкривається ще більше внутрішніх форм, і завдяки цьому ми стаємо ще більше здатними сприймати райське. Це стає можливим завдяки любові і милосердю Господа, і райські картини розкриваються нам в променях цієї любові і милосердя.

Мені було чудесним способом показано, що Слово боговдохновенне не тільки до кожного слова, но і до кожної букви або, як говориться, до останньої йоти. Бо кожна буква в ньому проникнута любовю, присутньою у всьому Слові, і ця любов досягає кожної найменшої частинки Слова Божого. Алеж без попереднього знання багатьох інших Предметів Слово не можна розумно пояснити.

40 Явлення Слова Господнього ангелам неможливо описати, але деяку уяву може отримати той, хто в музеї бачив калейдоскоп, в якому із різних окремих предметів складаються гарні образи. Навіть якщо ці окремі предмети позбавлені форми і впорядкованості і являють зору беззмістовне нагромадження деталей, то будучи зібраними воедино в циліндрі, вони складуються в прекрасній узор. Так же відбувається і з Словом, особливо з Старим Завітом. Майже все в світлі буквального змісту здається тут чимось невпорядкованим, але коли Слово Боже читає людина, особливо маленький хлопчик або дівчинка, зміст його неухильно підвищує розум і стає все більше прекрасним, все більше чудесним. В кінці кінців Слово являється перед Господом в образі людини, в якій і через яку втілюється Небо в його всеїдності – не в тому вигляді, як воно є, а таким, як створив його Господь, тобто як подоба Його самого.

41 Одного разу мені зявилася гарна дівчина, яка скоро перемістилася переді мною вправо ввверх. Вона була в першому цвіті юності – не дитина, але і не молода жінка. Вона була приємно одіта в чорну блискучу сукню і рухалась легко і весело, ніби із світла в світло світла, мені було сказано, що духовний зміст Слова виглядає саме так, коли ми вперше піднімаємось на небеса. Чорна сукня означає Слово в Його буквальному змісті. Потім юна дівка перемістилася до правої щоки, але її можна було бачити тільки внутрішнім взором. Мені було сказано що це ті частини неявного змісту Слова, які не доступні розумінню.

42 Деякі духи вели розмову про внутрішній зміст Слова. В якості прикладу вони вказали на плід віри, а саме: які його властивості і в чому являються його властивості, доступні розумінню. Мені було сказано, що добрі діла – це плоди віри в зовнішньому, або буквальному змісті, і що добрі діла мертві, якщо вони не витікають із милосердя і що, отже, плід віри в світлі слідуючої ступені духовного змісту є милосердя. Але так як милосердя або любов до ближнього повинні виходити від любові до Господа, такий і є плід віри в світлі духовного змісту. Оскільки всяка любов виходить від Господа, плід віри є сам Господь.

Таким чином, в добрих ділах заключено милосердя, в милосерді заключена любов до Господа, а в тій любові перебуває сам Господь.

43 Я говорив з добрим духом про те, що багато що в Слові – більше, ніж прийнято вважати, -- говориться відповідно зовнішнього образу речей і неправдивих даних відчуттів: наприклад, що Єгова строгий, гнівливий і безжалісний до грішних людей; що він тішиться їхній загибелі; і навіть, істинно сам їх робить мертвими. Але так і необхідно було говорити для того, щоб відвернути людей від погибельних нахилів пристрастей і допомогти людям приборкати їх. Бо говорити іншим способом, який буде незрозумілий людям, -- все рівно що садити насіння в воду. Бо в такому випадку сказане буде відкинуто людьми. А все ж такі загальнозрозумілі судження можуть служити посудинами, які зберігають в собі духовне і небесне вмістиме. Бо в них може бути вкладена ідея про те, що все в світі відбувається від Господа; що все здійснюється з попущення Господнього і що в наслідок все зло виходить від диявольських духів; що Господь визначає так, що зло може бути перетворено в добро; і, накінець, що від Господа не виходить нічого, крім блага. Таким чином буквальный зміст Слова зникає по мірі того, як воно возноситься до небес і стає духовним і в кінці кінців – Божественним.

44 Мені було дано розуміння ангельських ідей по поводу слів Ісусової молитви: „і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого”. Спокуса і лукавство були відкинуті ангелами, які знаходились до мене ближче всіх в світлі деякої ідеї, доступної моему сприйняттю. Це відкидання продовжувалось до тих пір, поки не залишилося нічого, крім ангельського, тобто блага без єдиної думки про спокусу і зло. Тоді буквальный зміст слів зник повністю. На початковій стадії відрази від лукавого з'явилися незліченні ідеї, які стосувалися блага, наприклад: яким чином благо проростає із людського страждання, але страждання само по собі іде від людини і від суцього в ньому зла, яке викликає покарання. До цього додалося нарікання по поводу того, що люди здатні думати, ніби спокуси і їх зло можуть виходити від чогось іншого і звязувати зло з Господом. Ці ідеї очищалися по мірі того, наскільки сильнішою ставала моя відраза від спокуси і зла. Це здійснювалось з невимовною швидкістю і майже миттєво відійшло в темні глибини моєї свідомості. Так мої думки досягли небес, де перебувають тільки невимовні словами ангельські ідеї, які стосуються Божественного Блага.

45 Імена людей, назви царств, міст, а також слова людської мови в Слові зникають на першому ж порозі вознесення до небес, бо вони належать земному, тілесному і матеріальному буттю, яке душа залишає після смерті, коли попадає в світ інший. Ангели не мають пам'яті про кого-небудь із людей, ні навіть про власне ім'я. Вони забувають про те, хто такі Авраам, Ісаак або Яків. Вони складають для себе ідею тих речей, які виражають її в Слові. Імена і слова подібні покрову або лусці, які спадають при вході в Царство Небесне. Бо очевидно, що в Слові під іменами розуміються певні сутності. Я багато про це говорив з ангелами, і вони відкрили мені істину. Мова ангелів складається не із слів, як в людей, а із ідей, подібно думкам, не вираженим в словах. Тому вона являє собою універсальну мову. Але коли ангели розмовляють з людьми, їх мова розділяється на слова, подібно людській. Коли я говорив про це з духами, мені було дозволено сказати, що, поки духи розмовляють між собою, вони не можуть вимовити ні одного слова людської мови, і тим більше імен. Здивувавшись цьому, деякі з них віддалялися і пробували це зробити, але, повернувшись, признавалися, що не могли вимовити ні слова, бо мова людська настільки грубо матеріальна, що лежить за межами їх буття, бо вони являють собою дещо ніби дуновіння, що виявляються тілесними органами або ж притоком енергії з середини, який іде до органів слуху. Звідси можна бачити, що ні одне слово Письма не може досягти духів, і тим більше ангельських духів, мова яких має ще більше внутрішню природу, менше ж всього – тих ангелів які не утримують нічого із первинних ідей духовного життя, а замість них перебувають в духовних істинах і небесному благу, нескінченно змінних, які складають ряд явищ. Де джерелом самих приємних і гарних образів служить щастя взаємної любові і самі чудові плоди цього щастя, бо воно натхненне диханням Господа.

46 Душі в світі духів, особливо душі неправедних людей, спочатку утримують в собі все, що наповнювало їх в земному житті, а саме все тілесне і світське буття, а також набуті ними життєві принципи. Серед них є і ті, хто не хоче нічого чути про духовний зміст Слова, а тільки про зміст буквальний. І ця їх схильність доходить навіть до того, що вони вірять, ніби дванадцять апостолів повинні сидіти на дванадцяти тронах і судити дванадцять племен Ізраїля; і що ніхто не ввійде в Царство Небесне, якщо він не бідний, і не нещасний і не гонимий. Між тим на небесах є і багаті і могутні із тих, хто жив в милосерді і вірі в Господа. Я бачив і таких духів, які вимагали собі місця на небесах на основі своїх гідностей і тим не менше відкидали духовний зміст Слова, бо він суперечив їх жаданням і пристрастям, через які вони бажали наслідувати Царство Небесне і поставити себе вище всіх інших. Але вони подібні шкідливим відходам, які втікають в кров, наповнюють собою вени і артерії і тим самим псують всю кров.

47 Є і такі, які в своєму тілесному житті ненавиділи Слово, і ті, хто зробив Слово предметом насмішок; а також і ті, хто вважав Слово тільки засобом утримування у вуздах простих людей; ті, хто святотатствено хулив Слово або вважав Слово тільки світською книгою. Їх участь в другому житті сумна, і вона визначається ступеню їх ненависті, богохульства, заблуджень або профанації. Бо, як вже було сказано, Слово настільки свято на небесах, що являється ніби самим Небом для тих, хто перебуває там. Тому, внаслідок загального спілкування думок на небесах, такі духи не можуть бути разом з ангелами, і повинні бути відокремлені від них.

48 Одного разу, коли я лежав в ліжку, мені було сказано, що деякі злі духи склали про ти мене змову, маючи намір мене задушити. Але так як я був в безпеці під захистом Господа, я не сприйняв погрози серйозно і заснув. Але, пробудившись серед ночі, я відчув, що дихаю не сам, а якби від Неба. Бо я точно знав що в моєму диханні не було нічого від мене самого. Далше мені було сказано, що час здійснення змови настав і що він підготовлений тими, хто ненавидить духовний зміст Слова, а саме істини віри, бо вони і складають духовний зміст Слова Господнього; духи ці ненавидять неясний зміст тому, що він протирічить їх заблудженням, переконанням і схильностям, які можуть бути виправдані буквальним змістом. Пізніше, після провалу змови, її главарі спробували проникнути в моє тіло і дійшли до серця. Весь цей час я виразно відчував їх присутність, бо той в кому відкриті внутрішні глибини духу, має і сприйняття духовних речей. Але я був занурений в особливий небесний стан і тому не зробив ніяких спроб вигнати тих, хто чинив замах на мене. Досить скоро вони оголосили мені, що заключають зі мною мир. Але потім вони були ніби позбавлені розуму і, палаючи помстою, безуспішно намагались здійснити свої наміри і в кінці кінців були розсіяні ніби по власному бажанню.

49 Взагалі кажучи, духи і ангели – а всі вони є душі людей, що живуть після смерті тіла – володіють почуттями, які гостріші почуттів людських, чи то зір, слух, нюх або дотик; виключення складають лише смакові відчуття. Але духи, і тим більше ангели, зором своїм, а саме духовним зором, нездатні бачити нічого земного. Бо земне світло, або світло сонця, для них являється суцільною темрявою. Також і людина своїм фізичним зором нічого не може бачити в іншому житті. Бо світло небес, або небесне світло Господа, для неї є суцільна темрява. А все ж духи і ангели, коли це по волі Господа, можуть бачити землю очами людини. Правда, Господь дозволяє це тільки тим людям, кому даровано розмовляти з духами і ангелами і бути в їх спільноті. Ангелам було дозволено бачити землю моїми очами так же ясно, як бачу я сам, а також чути людей які зі мною говорили. Через мене ангели декілька раз бачили друзів, яких вони знали в своєму земному житті, і бачили настільки виразно, що були тим безмежно здивовані. Деякі з них бачили своїх жінок і дітей і бажали, щоб я сказав що вони поряд і можуть бачити своїх залишених на землі близьких, і сказав їм про їх стан в потусторонньому світі. Але мені по багатьох причинах було заборонено розкривати ці таємниці, бо люди могли б вважати мене зійшовшим з розуму і подумати, що все це є плід моєї уяви. Бо я знав, що навіть якщо люди говорили, що вірять в духів і воскресіння після смерті, серцем вони в це все-таки не вірили. Коли мій внутрішній зір відкрився перший раз і

духи і ангели побачили землю моїми очами, вони були настільки вражені, що назвали це чудом із чудес, і зраділи тому, що спілкування землі з небом відновилося. Так вони раділи декілька місяців, а потім привикнули до цього і перестали дивуватись. Мені було сказано, що, зустрічаючи інших людей, духи і ангели нічого не бачать, а лише сприймають їх думки і почуття.

Із вищесказаного стає зрозуміло, що людина була створена так, що, живучи на землі серед людей, вона одночасно перебуває на небі серед ангелів і навпаки; таким чином, небо і земля можуть бути разом і діяти заодно, так щоб люди знали про небеса, а ангели знали про землю. В наслідок, коли люди відходять із цього життя, вони могли би перейти із Царства Божого на землі в Царство Боже на небесах, як в другу область одного світу, бо вони вже змогли побувати там при життю тіла. Але людина настільки привязала себе до тілесного життя, що сама закрила перед собою ворота на небо.

50 Духи дуже обурюються і навіть гніваються, коли їм говорять, що люди не вірять в то, що вони можуть бачити, чути і відчувати. Вони заявляють, що люди повинні знати, що нема життя без відчуття, і що чим гостріші органи чуттєвого сприйняття, тим краща якість життя. І що чим витонченіші наші відчуття, тим прекрасніші предмети, які ми сприймаємо. Всі явлення, які виходять від Господа, воістину реальні, бо через них все земне отримує життя. Одним словом, почуття ангелів кращі і гостріші людських. Такими словами ангели виражають своє обурення.

51 Крім звичайного є ще два види зору. Мені було дано їх відчути, щоб я їх пізнав і відчув, що значить вираз Слова „перебувати не в тілі” і „вони перенеслись духом в інше місце”.

52 Що стосується першого – перебувати не в тілі, -- воно таке. Людина занурюється в стан між дійсністю і сном. В цьому стані людина повністю усвідомлює, що не спить, і всі її відчуття – зір, слух і дотик – гострі, так ніби вона бадьора, і всі відчуття стають навіть ще більше витонченими, ніж при бадьорості. В такому стані духи і ангели стають видимі і їх чути особливо виразно, і, що прекрасно, стають відчутні без видимих рухів тіла. Ось що означає „перебувати не в тілі” (2Кор. 12:3). Я був в такому стані тільки три чи чотири рази для того, щоб знати про нього і про те, як духи і ангели насолоджуються кожним відчуттям і дотиком, які незрівнянно більш витончені і досконалі, ніж відчуття тілесні.

53 Що стосується другого виду видіння – перенестись духом в інше місце, -- то воно було мною випробувано явно, але тільки два чи три рази. Я можу розказати про одне видіння. Гуляючи по вулицях міста, а потім в передмісті і одночасно розмовляючи з духами, я не усвідомлював, що я не спав, коли радів видам, які мені відкривалися, як бувало в інші часи, а тому ішов не збиваючись з дороги. Весь цей час я перебував в видінні, споглядаючи діброви, ріки, палаци, будинки, людей і багато інших предметів. Після декількох годин до мене несподівано вернувся тілесний зір, і я побачив, що знаходжуся зовсім в іншому місці. Немало цьому здивувавшись, я зрозумів, що знаходився в тому самому стані, про який говорять, що „він духом перенісся в інше місце”. Бо поки продовжується цей стан, неможливо замітити ні пройденого шляху, навіть якщо він має багато верст, ні бігу часу, чи то години чи навіть цілі дні. Поки цей стан продовжується, довжина (тривалість) шляху остається незазначеною, навіть якщо на це пішло багато миль, годин і днів. Не буває в таких випадках і втоми. Людина ведеться невідомими їй шляхами, поки не приходиться в потрібне місце. Мені було дано це видіння, щоб я знав, що Господь може вести людину без її відома.

54 Але ці два типи видінь незвичайні. Вони були мені показані тільки для того, щоб я знав їх природу. Але то, що ми бачимо звичайно, подібне тому, що по милості Божій було сказано в першій частині цієї праці, на початку і в кінці кожної глави, -- це не видіння, а то, що доступно баченню в стані тілесної бадьорості, і я це відчуваю вже декілька років.